

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **Ing. P. H.**
bytem
zastoupen obecnou zmocněnkyní P. K.
bytem

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2020, č. j. MPSV-2020/160171-921, sp. zn. SZ/MSPV-2018/151503-921,

takto:

- I. Výrok I. rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 4. 8. 2020, č. j. MPSV-2020/160171-921, sp. zn. SZ/MSPV-2018/151503-921, *se ruší a věc se vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci *se nepřiznává* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaný *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce v minulosti dostával příspěvek na péči, protože byl středně těžce závislý na pomoci jiné osoby (II. stupeň). Jeho zdravotní stav se však podle jeho názoru zhoršil. Proto požádal o zvýšení příspěvku na péči. Žalovaný mu vyhověl jen částečně. Za období od října 2019 trvale ho uznal úplně závislým (IV. stupeň). Za období od podání žádosti do října 2019 však podle žalovaného neexistoval medicínský důvod, aby žalobce shledal

závislým více než ve II. stupni. Žalobce ovšem nyní namítá, že posledně uvedený závěr odporuje lékařským zprávám, které žalovanému předložil. Krajský soud proto musel posoudit, zda obsah spisu nabízí pro závěry žalovaného oporu, a zda se žalovaný opravdu vypořádal s lékařskými zprávami, na něž žalobce odkazuje.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobce podal 8. 2. 2018 žádost o změnu výše přiznaného příspěvku na péči z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Trpí Alzheimerovou nemocí a demencí spolu s úzkostmi a depresemi. Nadto má artrózu kyčlí a kolen, které působí těžký deficit hybnosti. Chodí o francouzských holích. Má také problémy v oblasti trávení a další zdravotní těžkosti. Stará se o něj dcera, která v celém řízení vystupuje jako jeho zmocněnkyně. Před podáním nynější žádosti u něj posudkoví lékaři shledali středně těžkou závislost na pomoci jiné osoby (II. stupeň). U žalobce v tomto řízení proběhlo sociální šetření a jeho zdravotní stav pak posoudil posudkový lékař Městské správy sociálního zabezpečení v Brně. Žalobce podle něj nezvládal celkově šest základních životních potřeb: orientaci, stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví a péči o domácnost („posudek MSSZ“). Jeho závislost na pomoci jiné osoby tak stále dosahovala II. stupně. Rozhodnutím ze dne 3. 7. 2018, č. j. 217350/2018/BBA, proto Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně („úřad práce“) na základě posudku MSSZ zamítl žádost žalobce („rozhodnutí úřadu práce“).
3. Žalobce se odvolal. Namítal, že musí mít celodenní péči. Napočítal, že nezvládá více než 25 aktivit předvídaných v relevantní právní úpravě. K odvolání přiložil několik lékařských zpráv. Mezi nimi i zprávu neurologa MUDr. D. H. ze dne 20. 6. 2018 („zpráva MUDr. H.“). Ten mj. uvedl k základní životní potřebě *komunikace*, že je tento úkon „těžce narušen přítomnou poruchou paměti, neudrží informaci, neudrží témata hovorů, na vše se opakovaně ptá, poznámkový aparát nepomáhá, nutný dohled pečovatele nad všemi aktivitami“ (krajský soud v citaci opravil překlepy). Zpráva MUDr. H. popisuje i společenské aktivity, jimiž má podle všeho na mysli *osobní aktivity* ve smyslu použitelné podzákonné úpravy. Uvádí k nim, že žalobce „nezvládá zapojení do žádných aktivit odpovídajících věku, nezvládá starat se o své finanční ani úřední záležitosti, nezvládá obsluhu domácích spotřebičů“. Tato zpráva také u potřeby orientace zmiňuje výsledek testu kognitivních funkcí („MMSE“) ve výši 19 bodů.
4. Žalovaný požádal svoji posudkovou komisi o nové posouzení zdravotního stavu žalobce. Posudková komise vydala svůj první posudek dne 25. 3. 2019 („první posudek“). Opět došla k závěru, že žalobce je závislý na pomoci druhé osoby ve II. stupni. Podle posudkové komise nezvládá stejných šest základních životních potřeb, jaké za nezvládané označil již posudek MSSZ. K neuznaným potřebám posudková komise obecně vysvětluje, že pro jejich nezvládání nenašla medicínský podklad. Byť je žalobce zvládá složitěji či déle než zdravá osoba, ale ve výsledku je zvládá. Uvedenou aktivitu by musel nezvládat zcela, nebo by její zvládání muselo být narušeno těžkým způsobem. Zhoršení zdravotního stavu kvůli nezvládání aktivity by navíc muselo být delší než jeden rok. Posudková komise dodala, že je třeba zdravotnímu stavu přizpůsobit vybavení domácnosti a používat veškeré dostupné facilitátory, např. berle, bezbariérový vstup na WC či do koupelny, protiskluzový povrch podlahy, madla, zvýšené sedátko apod. Žalobce podle posudkové komise při svém mentálním postižení potřebuje povšechný dohled a vedení, připomínání některých věcí a

výkonu některých aktivit. Ve složitějších aktivitách vykonávaných pouze občasně dopomoc druhé osoby odpovídá akceptovatelnému standardu pomoci a není posudkovým kritériem pro přiznání závislosti na pomoci druhé osoby.

5. Žalobce poté v návaznosti na seznámení se s prvním posudkem zaslal žalovanému vyjádření, jehož obsah se prakticky shoduje s odvoláním. Přiložil k němu dvě nové zprávy. Jednou z nich byla i zpráva neuroložky MUDr. K. S. ze dne 4. 4. 2019 („první zpráva MUDr. S.“). Ta hovoří o Alzheimerově nemoci se středně těžkou demencí. K životním potřebám *komunikace* a *osobních aktivit* uvádí to samé, co zpráva MUDr. H., včetně údaje MMSE. Na rozdíl od ní však nově přehodnocuje zvládání *výkonu fyziologické potřeby*. Žalobce jej podle první zprávy MUDr. S. „nezvládá, inkontinence *urinae* s nutností vložek, na velkou chodí na bidet místo na záchod“. MUDr. S. doporučuje zvýšit příspěvek na péči, protože nemoc žalobce má zhoršující se (progredující) charakter. Žalobce je závislý na druhé osobě, která na něj musí 24 hodin dohlížet a nutně jej všude doprovázet. Zpráva popisuje desorientaci v čase i narušení všech každodenních aktivit („ADL“), které je opakovaně zdokumentováno. Druhá přiložená zpráva byla z geriatric FN Brno a zmiňuje MMSE ve výši 20 bodů („zpráva z geriatric“). Žalovaný nato požádal svojí posudkovou komisi o doplňující vyšetření žalobce.
6. Posudková komise vydala v srpnu 2019 svůj druhý posudek („druhý posudek“). Její závěry se však nezměnily. Odkazuje na obsah první zprávy MUDr. S., ale také na zprávu z geriatric. Zejména pracuje s výsledkem MMSE, který podle posudkové komise značí demenci lehkého stupně. Při tomto stupni demence pacienti zvládnou sebeobsahu a mají částečně zachovalou dovednost soběstačnosti. Jednodušší aktivity žalobce zvládne vykonat sám s lehčí dopomocí druhé osoby. Stav podle posudkové komise nebyl natolik závažný, aby odpovídal těžké či úplné závislosti.
7. Žalovaný na základě prvního a druhého posudku zamítl odvolání žalobce. Jeho zmocněnkyni při následném telefonickém hovoru poučil, že se již žalobce nemůže odvolat, ale je tu možnost přezkumného řízení podle § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád („správní řád“). Zmocněnkyně žalobce poté zaslala žalovanému další zprávu od MUDr. S. ze dne 17. 10. 2019 („druhá zpráva MUDr. S.“). Ta znovu hovoří o Alzheimerově nemoci se středně těžkou demencí a MMSE 14. Stoj žalobce zvládne, chůzi s lehkou oporou druhé osoby. Což druhá zpráva MUDr. S. rozvádí dále tak, že žalobce nezvládne samostatnou chůzi, bezpečně jen na vozíku. Je u něj nutný dohled 24 hodin denně. Zpráva zmiňuje znovu opakovanou dokumentaci závislosti ve všech ADL. Dodává poté, že po pádu na hlavu se jeho stav zhoršil kvůli intracerebrálnímu hematomu. Ministerně práce a sociálních věcí pak v přezkumném řízení původní rozhodnutí žalovaného zrušila a věc mu vrátila k dalšímu řízení. Důvodem bylo nezohlednění sociálního šetření, doložených neurologických zpráv a rozpor s posudky téže posudkové komise týkajícími se průkazu osoby se zdravotním postižením.
8. Posudková komise proto hodnotila zdravotní stav žalobce již potřetí. Ten se v mezidobě přesunul do domova pro seniory. Jednání posudkové komise se tentokrát zúčastnil spolu se svojí zmocněnkyní. Uvedl, že přijel s ženou, na jejíž jméno si ovšem nevzpomněl. Posudek ze dne 14. 7. 2020 („třetí posudek“) nově dochází k závěru, že žalobce byl od 8. 2. 2018 do 16. 10. 2019 závislý na pomoci jiné osoby ve II. stupni a od 17. 10. 2019 je závislým ve IV. stupni (úplná závislost).

9. K relevantním životním potřebám a prvnímu zmíněnému období třetí posudek uvádí, že žalobce v oblasti *komunikace* netrpí poruchou řeči. Není tu medicínské zdůvodnění pro nezvládání rukou psané krátké zprávy za pomoci facilitačních pomůcek. Komunikaci s institucemi posudková komise zhodnotila v rámci osobních aktivit. U *výkonu fyziologické potřeby* třetí posudek zmiňuje, že žalobce je schopen přemístění na WC a zaujmout přiměřenou polohu. Při zachovalé hybnosti rukou i smyslových a mentálních funkcí zvládne následnou hygienu. K *osobním aktivitám* třetí posudek uvádí, že z lékařských nálezů neplyne posudkově významné postižení mentálních a kognitivních schopností. Žalobce se umí zapojit přiměřeně věku a podle místních možností do obvyklých aktivit pro daný věk, plánovat a uspořádat si svůj čas, navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami. Vyřizováním vlastních záležitostí se rozumí věcné zvládnutí vyřizování záležitostí, které souvisí se sociálním životem posuzované osoby ve vztahu k jejímu věku. Roli nehraje mobilita, ale zda žalobce svým záležitostem rozumí, umí je vyhodnotit a řešit je na příslušném místě. Hodnotí se pouze každodenní aktivity.
10. Posudková komise obecně uzavírá, že funkční omezení vyplývající ze zjištěného zdravotního stavu nebrání ve schopnosti zvládat neuznané životní potřeby. Proto žalobce v daném období nezvládal šest základních životních potřeb. Třetí posudek pak k druhému relevantnímu období dodává, že od 17. 10. 2019 po traumatu hlavy došlo ke zhoršení kognitivního deficitu, rozvoji demence až do středně těžké (MMSE 14 bodů). Čistě na základě těchto skutečností pak posudková komise vyhodnocuje, že od uvedeného data žalobce nezvládá deset základních životních potřeb. Žalobce po seznámení se s podklady ve spise zdůraznil, že žalovaný by měl přehodnotit závěry týkající se období od 8. 2. 2018 do 16. 10. 2019.
11. Žalovaný poté svým rozhodnutím ze dne 4. 8. 2020, č. j. MPSV-2020/160171-921, sp. zn. SZ/MSPV-2018/151503-921, rozhodl na základě třetího posudku posudkové komise tak, že výrokem I. za období od 1. 2. 2018 do 30. 9. 2019 ponechal příspěvek na péči v původní výši; výrokem II. za období od 1. 10. 2019 do 31. 3. 2020 ho zvýšil na 19.200 Kč měsíčně; a výrokem III. jej ode dne 1. 4. 2020 přiznal ve výši 13.200 Kč („rozhodnutí žalovaného“).
12. K výroku I. žalovaný uvedl, že třetí posudek zkrátka v daném období neshledal potřeby *mobility, komunikace, osobních aktivit a výkonu fyziologické potřeby* za nezvládané, protože k tomu nebyl objektivní medicínský důvod. V relevantním období tu nebyl doklad o přítomnosti středně těžké mentální retardace nebo středně těžké demence či jiném posudkově významném duševním postižení s dopadem na orientační a komunikační schopnosti. Žalovaný pak odkazuje na související pasáž třetího posudku posudkové komise a dodává, že výše uvedené potřeby posudková komise od 17. 10. 2019 již uznala, což žalovaný promítl do výroku II. svého rozhodnutí. Žalovaný mezi podklady rozhodnutí neshledal rozpory. Třetí posudek byl úplný a přesvědčivý. Posudkoví lékaři žalobce také vyšetřili. K výroku III. žalovaný dodává, že žalobce splňuje zákonné podmínky pro poskytování pomoci od poskytovatele pobytových sociálních služeb.

III. Obsah žaloby

13. Žalobce nesouhlasí se zjištěním, že v době od února 2018 do konce září 2019 byl závislý na pomoci jiné osoby jen ve II. stupni. Odkazuje na zprávy, které předložil. Podle zprávy

MUDr. H. nezvládá osm základních životních potřeb. Oproti závěrům žalovaného nezvládá i potřeby komunikace a osobní aktivity. MUDr. H. u komunikace zjistil těžké narušení na stejné úrovni jako u orientace. Žalobce nemá a nemohl mít přiměřené duševní kompetence, nezvládá se orientovat časem, místem a osobou, či v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat. Osobní aktivity podle MUDr. H. žalobce nezvládá samostatně, což odporuje závěru žalovaného, že se umí zapojit přiměřeně věku a podle místních možností do obvyklých aktivit pro daný věk, plánovat a uspořádat si svůj čas, navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami. Žalobce není schopen žádných aktivit, natožpak aktivit právě uvedených. Nemůže se věnovat vzdělávání, zaměstnání, volnočasovým aktivitám či vyřizování svých záležitostí. Od 20. 6. 2018 je ve stavu těžké závislosti.

14. Dále žalobce odkazuje na zprávu MUDr. S. „ze dne 18. 10 2018“ (sic!), která podle něj potvrzuje III. stupeň závislosti od 20. 6. 2018, protože popisuje nezvládání osmi základních životních potřeb. Žalobce podle ní nově nezvládá *výkon fyziologické potřeby*. Následně odkazuje na druhou zprávu MUDr. S., která dokumentuje zhoršení zdravotního stavu. Stupeň jeho závislosti se od dubna 2019 proto zvýšil na IV. Žalovaný se nevypořádal se zprávou MUDr. H. a zprávami MUDr. S. Plyne z nich, že žalobce nezvládá životní potřeby *komunikace*, *osobní aktivity* a *výkon fyziologické potřeby*. Správní orgány mu proto měly zvýšit příspěvek z důvodu těžké závislosti, resp. z důvodu úplné závislosti.

IV. Vyjádření žalovaného

15. Posudková komise zprávu MUDr. H. a druhou zprávu MUDr. S. zohlednila. Zprávu MUDr. S. „ze dne 18. 10. 2018“ neměla k dispozici, protože ji žalobce nedoložil, ani na ni nijak neodkazoval. MUDr. S. však předložila další dokumentaci, která obsahovala kromě její druhé zprávy i zprávy z 16. 1. 2018 a 31. 10. 2019. Tyto podklady posudková komise vzala v úvahu. Prohlášení lékařů žalobce o nezvládání životních potřeb není diagnostickým závěrem. Tito lékaři nemohou – na rozdíl od posudkové komise – závazně posuzovat závislost žalobce v rámci konkrétních zákonem vyjmenovaných potřeb a kritérií. Z dostupných podkladů nevyplývají skutečnosti, které by odůvodňovaly přiznání vyšší závislosti žalobce před 17. 10. 2019.

IV. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud úvodem předesílá, že má povinnost vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“).
17. Žaloba je *důvodná*.
18. Právní úpravu poskytování příspěvku na péči obsahuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách („zákon o sociálních službách“) a na něj navazující vyhláška č. 505/2006 Sb. („vyhláška“). Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách platí, že nárok na příspěvek na péči má osoba uvedená v § 4 odst. 1 zákona o sociálních službách, která „z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.“

19. Z § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vyplývá, že při posuzování stupně závislosti se vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
20. Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař okresní správy sociálního zabezpečení a posudková komise žalovaného. Posudek je pak pro správní orgány stěžejním důkazem. Musí být *jednoznačný, určitý, úplný a přesvědčivý*. Tyto náležitosti splňuje, pokud se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. *Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit*. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav musí poté popsat dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018-17).
21. Nejvyšší správní soud ve vztahu k nakládání s posudkem v řízení dovodil, že „se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, a ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104). *Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32). Pokud si podklady posudku a samotný posudek odporují, přičemž posudková komise tyto rozpory neodstraní a přesvědčivě nevysvětlí, měl by si žalovaný od posudkové komise vyžádat *doplnění posudku*, které tyto rozpory vyjasní (přiměřeně srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).
22. Žalobce sporuje neuznání tří základních životních potřeb: *komunikaci, osobní aktivity a výkon fyziologické potřeby*. Byť mu žalovaný jejich nezvládnutí v období od října 2019 uznal, žalobci jde hlavně o jejich uznání za nezvládané i v předcházejícím období.
23. Podle vyhlášky se za schopnost zvládat základní životní potřebu *komunikace* považuje stav, ve kterém osoba zvládne: 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a porozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky [písm. c) přílohy č. 1 k vyhlášce]. Při hodnocení, zda osoba zvládá potřebu *výkonu fyziologické potřeby*, hrají roli schopnosti: 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3.

vyprázdnit se, 4. provést očistu, a 5. používat hygienické pomůcky [písm. g) přílohy č. 1 k vyhlášce]. A zvládání životní potřeby *osobních aktivit* vymezují dovednosti: 1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, 2. plánovat a uspořádat osobní aktivity, 3. styku se společenským prostředím, 4. stanovit si a dodržet denní program, 5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

24. Posudková komise měla k dispozici jako jeden ze svých podkladů i zprávu MUDr. H., který ve vztahu ke sporným životním potřebám shledává nezvládání *komunikace* a *osobních aktivit* (byť je nepřesně označuje za společenské aktivity). Výslovně popisuje těžké narušení potřeby *komunikace* kvůli poruše paměti a neschopnosti udržet informaci či téma hovorů, v čemž nepomáhá ani poznámkový aparát a vyžaduje si to nutný dohled pečovatele nad všemi aktivitami. Podle MUDr. H. žalobce v oblasti *osobních aktivit* nezvládá zapojení do žádných aktivit odpovídajících věku, ani se starat se o své finanční ani úřední záležitosti apod. (srov. blíže bod 3 výše). Z této zprávy tedy lze dovozovat, že žalobce nezvládá mnohé z aktivit spadajících pod tyto dvě životní potřeby. Nemůže se dorozumět s jinými osobami či chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, pokud mu porucha paměti neumožňuje udržet informaci či téma. Zpráva MUDr. H. také dokládá, že žalobce nezvládá prakticky žádnou z aktivit spadajících pod životní potřebu *osobní aktivity*.
25. Na to navazuje první zpráva MUDr. S. Podle krajského soudu žalobce ve své žalobě ve skutečnosti odkazuje na ni, byť ji označil nepřesným datem (namísto správného data 4. 4. 2019 uvedl datum 18. 10. 2018, které je navíc také zřejmě nepřesně uvedeným datem druhé zprávy MUDr. S., která je ze dne 17. 10. 2019). Podle popisovaného obsahu zpráv, jejich časové posloupnosti a věcné žalobní argumentace je však krajskému soudu zřejmé, že se zmocněnkyně žalobce pouze dopustila pouze chyby v psaní a ve vztahu k potřebám komunikace a osobních aktivit odkazuje právě na první zprávu MUDr. S.
26. První zpráva MUDr. S. opakuje závěry zprávy MUDr. H. včetně údaje MMSE k potřebám *komunikace* a *osobních aktivit*. Nadto pak označuje za nezvládanou potřebu *výkonu fyziologické potřeby*. Zmiňuje unikání moči a potřebu používat vložky. I to, že žalobce vykonává stolici na bidetu namísto záchodu. Upozorňuje na zhoršování stavu žalobce, který vyžaduje celodenní péči a opakovaně zdokumentované narušení ADL.
27. V souladu s výše vymezenými zákonnými a judikatorními požadavky by proto krajský soud měl ve třetím posudku a rozhodnutí žalovaného najít reakci na zprávu MUDr. H. a první zprávu MUDr. S. včetně *věcného, konkrétního a přesvědčivého* vysvětlení, proč ve skutečnosti žalobce sporné životní potřeby zvládá. Nestalo se tak. Komise jen velmi stroze shrnula obsah těchto zpráv, aby pak došla k obecnému a blíže v konkrétech této věci nerozvedenému závěru, že funkční omezení základních životních potřeb nedosahuje těžké nebo úplné poruchy, která by bránila schopnosti je zvládat. Podle posudkové komise, která zohlednila použití facilitátorů, žalobce zvládá blíže nespecifikované „ostatní“ životní potřeby v přijatelném standardu.
28. S neuznáním krajský soud souhlasí pouze ve vztahu k *výkonu fyziologické potřeby*. První zpráva MUDr. S. sice naznačuje, že s ohledem na inkontinenci žalobce nezvládá včas použít WC. Nicméně to, že žalobce trpí únikem moči, automaticky neznamená nezvládnutí posuzované základní potřeby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 29. 4. 2020, č. j. 1 Ads 462/2019-18, bod 20). Inkontinenční vložky, které žalobce používá, jsou v tomto případě facilitačními pomůckami, které mu zvládání fyziologické potřeby umožňují. Podstatné v případě žalobce proto bylo posoudit, zda zvládá tyto hygienické pomůcky bez pomoci používat. Z doložených lékařských zpráv přitom neplyne, že by tomu tak být nemělo. Posudkově významná podle krajského soudu není ani skutečnost, že žalobce si plete bidet se záchodem. To však souvisí spíše s nezvládáním orientace, než výkonu fyziologické potřeby. Bez dalšího totiž nelze dovodit, že by žalobce nebyl schopen zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, či provést očistu.

29. K životní potřebě *komunikace* třetí posudek v reakci na odvolání žalobce pouze zmiňuje, že žalobce nemá poruchu řeči a že by z medicínského hlediska mohl napsat krátkou zprávu. Posudková komise ovšem dala bokem většinu aktivit, které hrají pro zvládání této potřeby roli podle vyhlášky. *Schopnost komunikovat nezávisí jen na schopnosti mluvit.* Pokud paměť brání udržení informací a témat, pak nelze říci, že se člověk dorozumí s jinými osobami a chápe obsah přijímaných a sdělovaných zpráv [bod 1. písm. c) přílohy č. 1 k vyhlášce].
30. V tomto směru se proto krajskému soudu jeví jako logické závěry zprávy MUDr. H. a první zprávy MUDr. S. Třetí posudek přitom neobsahuje náležité zdůvodnění, proč tyto zprávy dochází k závěrům mylným. Nepostačuje obecné a šablonovité sdělení, které by se dalo použít v každé věci nezávisle na jejich okolnostech, že omezení žalobce nedosahuje těžké nebo úplné poruchy, který by bránila zvládání potřeby, jíž žalobce zvládá v přijatelném standardu. Krajský soud se reálně z třetího posudku nedozvěděl, proč žalobce ve skutečnosti komunikaci zvládá, nebo odkud to posudková komise dovodila. V očích krajského soudu se nevypořádala se dvěma výše uvedenými lékařskými zprávami. Opětovně obecné konstatování žalobce ve vyjádření k žalobě, že tito lékaři nemohou – na rozdíl od posudkové komise – závazně posuzovat závislost žalobce, bez bližšího rozvedení toho, v čem se tedy daní lékaři pletou, nemohlo obstát.
31. V podobném duchu lze navázat u potřeby *osobních aktivit*. Zpráva MUDr. H. se shoduje s první zprávou MUDr. S., že žalobce nezvládá prakticky žádnou z aktivit předvídaných pro tuto potřebu vyhláškou. Třetí posudek v reakci na odvolání dochází k opačnému závěru. Schopnost zapojit se do obvyklých aktivit pro daný věk, plánovat a uspořádat si svůj čas, navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami prakticky jen konstatuje. A dodává, že se vyřizováním vlastních záležitostí rozumí věcné zvládnutí vyřizování záležitostí, které souvisí se sociálním životem posuzované osoby ve vztahu k jejímu věku. Podle posudkové komise nehraje roli mobilita, ale zda žalobce svým záležitostem rozumí, umí je vyhodnotit a řešit je na příslušném místě, přičemž se hodnotí pouze každodenní aktivity.
32. Krajský soud přiznává, že vysvětlením posudkové komise uvedeným v závěru předchozího odstavce v kontextu okolností této věci a obsahu dvou výše zmíněných lékařských zpráv příliš neporozuměl. Co je však hlavní, *podklady ve spise a hlavně třetí posudek mu neumožnily v potřebné míře přezkoumat, zda tedy žalobce základní životní potřebu osobních aktivit zvládá či nikoliv.* Nadto musí krajský soud coby „inteligentní laik“ v oboru lékařství (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15, bod 22) dodat, že má pochybnosti i o závěru třetího posudku, že z lékařských nálezů neplyne posudkově významné postižení mentálních a kognitivních schopností. Pokud měl žalobce

trpící Alzheimerovou nemocí MMSE ve výši 19 či 20 bodů, což je stav rovnající se lehké či středně těžké demenci (zpráva MUDr. H.) či rovnou středně těžké demenci (první zpráva MUDr. S.), pak by bylo namístě vysvětlit, proč to vše podle posudkové komise nemá posudkový význam.

33. Třetí posudek tedy z důvodů popsaných hlavně v bodech 29-32 výše nesplňuje požadavky na svoji úplnost a přesvědčivost. Posudková komise své závěry náležitě nezdůvodnila. Mezi zprávou MUDr. H. a první zprávou MUDr. S. na jedné straně a třetím posudkem na straně druhé jsou rozpory. *Tyto rozpory sama posudková komise neodstranila ani nevysvětlila.* V takové situaci to ovšem byl žalovaný, kdo měl povinnost žádat po posudkové komisi *doplnění posudku*, které tyto rozpory vyjasní. To však neudělal. Protože tyto zřetelné rozpory vůbec neidentifikoval.
34. Namísto toho ve svém rozhodnutí prakticky slovo od slova kopíruje třetí posudek včetně jeho výše popsaných vad, které nijak nenapravuje. Při následném vlastním vypořádání odvolacích námitek se potřebě *kommunikace* žalovaný reálně nevěnuje. Jen k potřebě *osobních aktivit* zmiňuje, že v jejím rámci zhodnotil vyřizování osobních záležitostí, uspořádání času, plánování života a zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku, přičemž potřebu osobních aktivit vyhodnotil jako zvládanou. Aby pak uzavřel, že pro uznání tří v této věci sporných dovedností nebyl objektivní medicínský důvod. Kromě toho se úvahy žalovaného celkově pohybují pouze v obecné rovině, bez vztahu ke konkrétním skutkovým okolnostem případu. Jeho rozhodnutí proto podle krajského soudu trpí nepřezkoumatelností.
35. Krajský soud uznává, že lékařské zprávy MUDr. H. a MUDr. S. tvoří pouze jeden z podkladů posudku. Mezi výsledky posouzení zdravotního stavu těmito lékaři a posudkovou komisí proto mohou být důvodné rozdíly. *Ovšem posudek, z něhož následně vychází i rozhodnutí žalovaného, by se na tyto rozdíly měl zaměřit a vysvětlit, proč oproti daným lékařským zprávám neuznal některou ze tří zde sporných potřeb za nezvládanou.* V tomto případě se tak nestalo.
36. Žalovaný proto bude muset v novém řízení požádat posudkovou komisi o *doplnění posudku*, které odstraní rozpory mezi dvěma uvedenými zprávami a třetím posudkem ve vztahu ke zvládání životních potřeb *kommunikace* a *osobní aktivity* před říjnem 2019. Až na základě tohoto doplnění bude moci žalovaný odpovědně posoudit, zda žalobce před říjnem 2019 uvedené tři životní potřeby (ne)zvládal. A následně rozhodnout, zda žalovaný v daném období opravdu byl „pouze“ středně těžce závislý na pomoci jiné osoby (II. stupeň kvůli šesti nezvládnutým základním životním potřebám), nebo byl ve stavu těžké závislosti (III. stupeň v případě prokázaného nezvládání šesti nebo sedmi potřeb), či dokonce úplné závislosti (IV. stupeň při prokázaném nezvládání devíti nebo desíti potřeb), kterou u něj správní orgány již shledaly od října 2019.

V. Závěr a náklady řízení

37. Skutkový stav, který vzal žalovaný za základ pro výrok I. svého rozhodnutí, tedy vyžaduje zásadní doplnění. Pro tuto vadu krajský soud zrušil jeho rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení žalovaného váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

38. Žalobce sice měl ve věci úspěch, ale žádné náklady nevyčísлил. Proto mu je krajský soud nepřiznal. Žalovaný úspěšný nebyl. Právo na náhradu nákladů řízení mu ani nevzniklo (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Pokud kasační stížnost proti tomuto rozsudku nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 20. října 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce